

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010.10.6
KOM(2010) 553 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI BEI REGIONŲ
KOMITETUI**

Regioninės politikos įnašas į pažangų augimą 2020 m. Europoje

SEK(2010) 1183

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI BEI REGIONŲ
KOMITETUI**

Regioninės politikos įnašas į pažangų augimą 2020 m. Europoje

1. ĮVADAS

Šiame komunikate aprašomas regioninės politikos vaidmuo įgyvendinant strategiją „Europa 2020“¹ pažangaus augimo srityje, ypač taikant pavyzdinę iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“. Kaip pabrėžė Europos Taryba², regionine politika galima didinti ES augimo potencialą skatinant inovacijas visuose regionuose ir užtikrinant ES, šalių ir regionų paramos inovacijoms, moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai (toliau – MTTP), verslumui ir informacinėms ir ryšių technologijoms (toliau – IRT) papildomumą. Iš tiesų, regioninė politika – pagrindinė priemonė įgyvendinti Inovacijų sąjungos prioritetus veiksmingais praktiniais veiksmais.

Regioninės politikos priemonėmis sukuriama inovacijoms, švietimui ir moksliniams tyrimams palankios sąlygos ir skatinamos MTTP ir intensyvaus žinių naudojimo sričių investicijos, taip pat suteikiamas postūmis papildomą naudą teikiantiems veiksams. Regioninės politikos priemonėmis galima padėti valstybėms narėms ir regionams siekti svarbiausio tikslo – didinti verslo inovacinius pajėgumus ir plėtoti MTTP ir stiprinti jų ryšį su universitetais ir mokslinių tyrimų centrais.

Regionams tenka svarbiausias vaidmuo, nes jie yra pagrindiniai instituciniai universitetų, kitų mokslinių tyrimų ir švietimo įstaigų ir mažųjų ir vidutinių įmonių (toliau – MVĮ), esančių svarbiais inovacijų proceso veiksniais, partneriai, dėl kurių minėti universitetai, mokslinių tyrimų ir švietimo įstaigos ir MVĮ tampa neatsiejama strategijos „Europa 2020“ dalimi.

Šiuo komunikatu papildoma viena iš dalių – iniciatyva „Inovacijų sąjunga“, nes valstybių narių kiekvieno lygmens politikai skatinami nedelsiant imtis veiksmų, kad per esamą programavimo laikotarpį daugiau turimų Europos regioninės plėtros fondo (toliau – ERPF) išteklių būtų investuojama į pažangų augimą. Šiame dokumente pirmiausia apžvelgiama regionų padėtis, susijusi su MTTP ir inovacijomis, ir ištekliai, kuriuos regionuose ketinama investuoti šiose srityse. Vėliau aprašomi pagrindiniai sustiprintų pastangų, kuriomis pagal ES regioninę politiką remiami MTTP ir inovacijos, veiksmai. Pabaigoje pateikiami konkretūs šių veiksmų įgyvendinimo pasiūlymai.

2. REGIONŲ INOVACIJŲ POTENCIALAS IR TIKSLAI

Inovacijų sąjunga paremta plačia inovacijų sąvoka, apimančia ne vien naujus ar patobulintus produktus ar procesus, bet ir paslaugas, naujus rinkodaros, prekės ženklo kūrimo ir projektavimo metodus ir naujas verslo organizavimo ir bendradarbiavimo priemonių formas. Inovacijos vis dažniau suprantamos kaip atvira sistema, kurioje įvairios suinteresuotosios šalys bendradarbiauja ir palaiko ryšius.

¹ COM (2010) 2020 „2020 m. EUROPA. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“.

² ES taryba, EUCO 13/10, 2010 m. birželio 17 d.

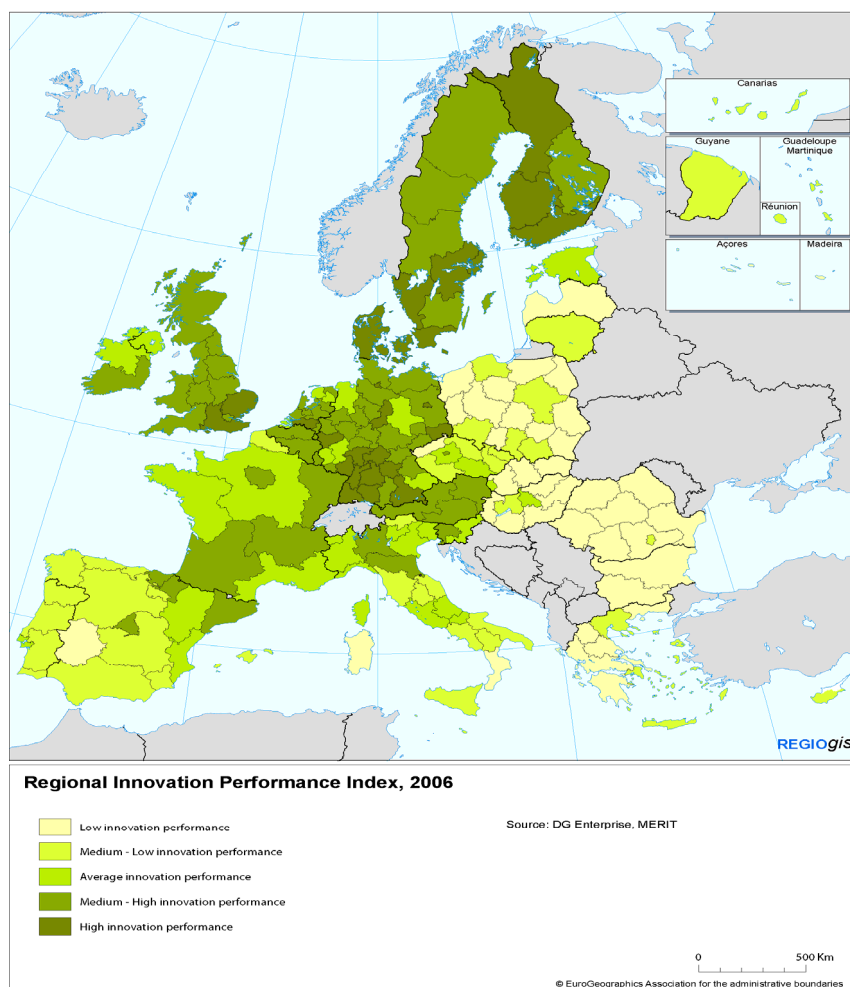
Be to, inovacijas remianti visuomenė turi prisitaikyti prie šio pokyčio ir papildyti pastangas remti mokslinius tyrimus ir technologijas, taip pat skatinti atvirą visų suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimą.

Tokia parama – pagrįsta, nes rinkos jėgomis ne visuomet pavyksta užtikrinti pakankamą ilgalaikį investicijų finansavimą dėl visuomeninės ir asmeninės naudos skirtumų, neapibrėžtų rezultatų, nenuoseklios informacijos ir neveikiančios sistemos (pvz., teisės aktai yra neveiksmingi). Siekiant sudaryti lengvesnes sąlygas pokyčiams atsirasti, svarbu, kad ir visuomenė imtųsi veiksmų. Geografiškai inovacijos yra paplitusios labai skirtingai – tam tikri regionai pasaulio mastu konkuruoja technologijų srityje, kiti siekia prie jų priartėti diegdami ir pritaikydami inovacinius sprendimus konkrečiai padėčiai (vadinamasis inovacijų atotrūkis). Visuomenės paramos strategija ir intervencijos priemonės turi atitikti šią įvairovę.

2.1. Regioninės įvairovės indėlis siekiant bendrų tikslų. Pažangus augimas

Siekiant strategijoje „Europa 2020“ nustatyto pažangaus augimo tikslo būtina sutelkti visą ES regionų inovacijų potencialą. Inovacijos svarbios visiems regionams, kad pažangieji toliau pirmautų, o atsiliekantieji pasivytų³.

1 žemėlapis. Regionų inovacijų veiksmingumo rodikliai

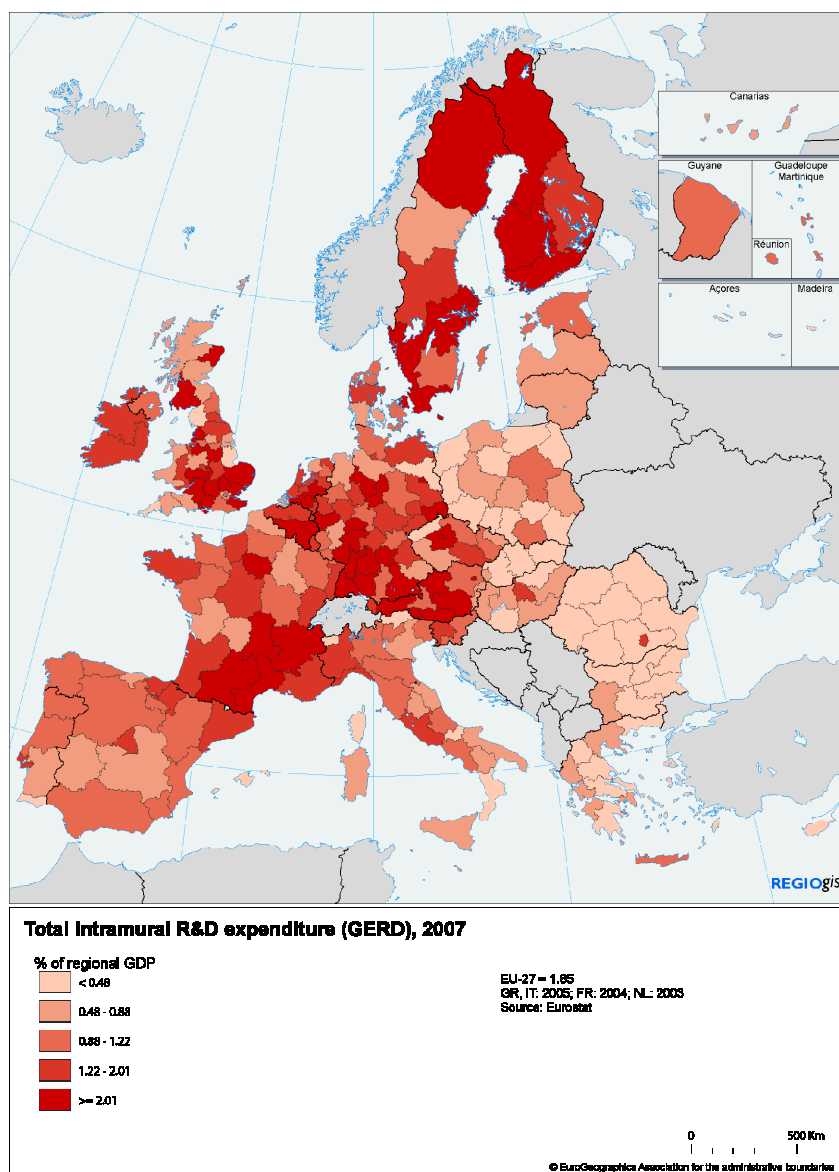

³ Wintjes, R., Hollanders, H. „Regionų poveikis technologijų pokyčiams 2020 m.“

Regionų žinių ir inovaciniai pajėgumai priklauso nuo daug veiksnių – verslo kultūros, darbuotojų gebėjimų, švietimo ir mokymo įstaigų, paslaugų inovacijoms remti, technologijų perdavimo mechanizmų, MTTP ir IRT infrastruktūros, tyrėjų judumo, verslo inkubatorių, naujų finansavimo šaltinių ir vietos kūrybinio potencialo. Geras valdymas taip pat itin svarbus. Kaip matyti iš Regionų inovacijų veiksmingumo rodiklių (žr. 1 žemėlapi), t. y. sudėtinio daugelio šių veiksnių rodiklio, MTTP ir inovacijų veiksmingumas visoje ES labai skiriasi.

Be to, atotrūkis nuo tikslo 3 proc. BVP skirti išlaidoms MTTP visuose regionuose yra labai skirtingas: tik 27 ES regionai, kitaip tariant, kas dešimtas regionas įvykdė šį tikslą (žr. 2 žemėlapi). Dėl aglomeracijos poveikio MTTP išteklių buvo sutelkti keliuose pirmaujančiuose regionuose (pvz., Braunšveige (Vokietijoje) išlaidos MTTP siekia apytiksliai 7 proc. BVP), tačiau kitų regionų išteklių yra labai maži (pvz., *Severen tsentralen* regione (Bulgarija) – mažiau nei 1 proc.).

2 žemėlapis. Išlaidos MTTP

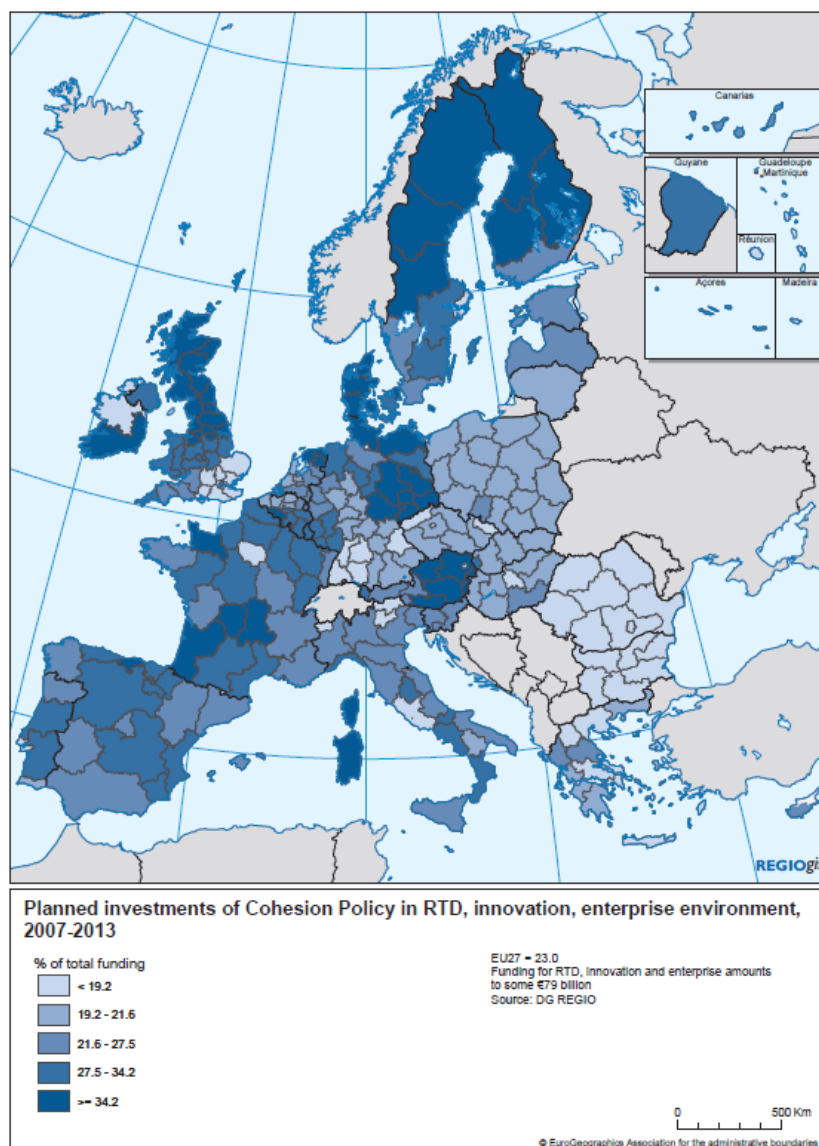

2.2. Regionine politika remiamas visų regionų pažangus augimas

Valstybės narės ir regionai jau įsipareigojo remti pažangų augimą nepaisydami nepalankių ekonominių sąlygų. Šioms politikos sritims skirti beveik 86 mlrd. EUR, o trys ketvirtadaliai (65 mlrd. EUR) finansuojami iš ERPF lėšų.

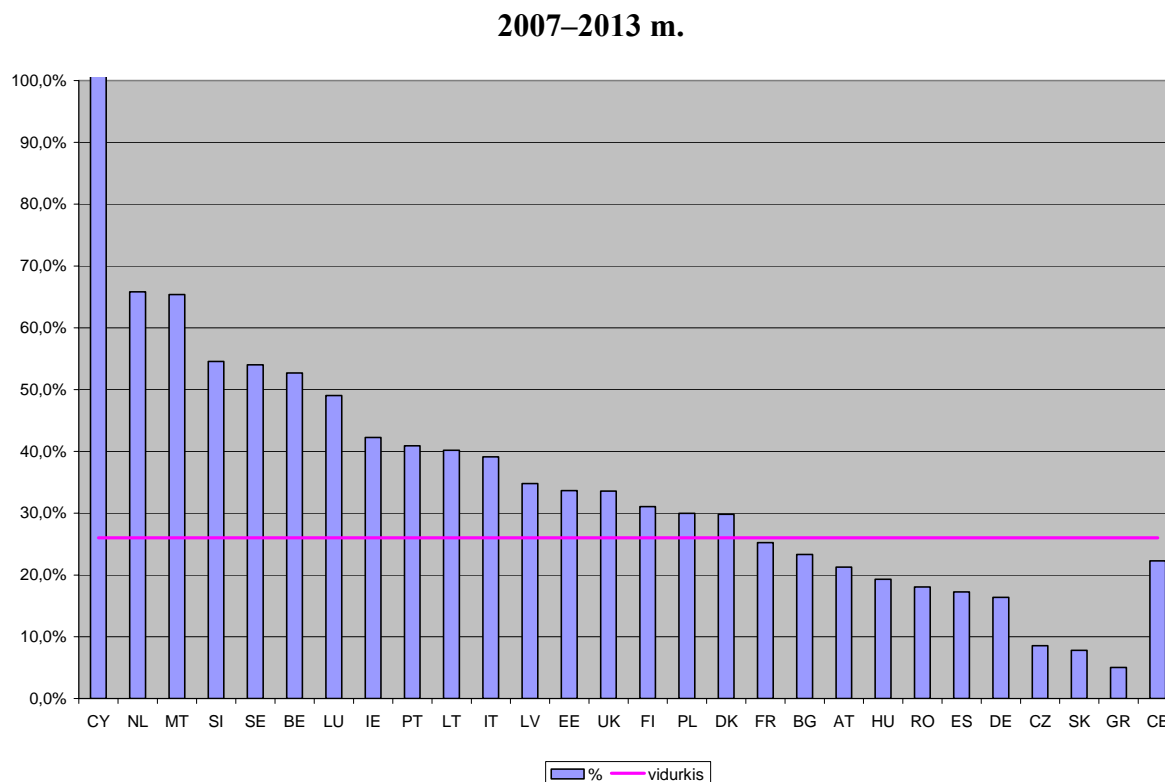
Tačiau regioninės politikos teikiama parama moksliniams tyrimams ir inovacijoms visuose regionuose labai skiriasi. Pažangesniuose regionuose ji yra didesnė ir sustiprina natūralų inovacijomis skatinamo augimo ciklą. Politika turi būti derinama su Konkurencingumo ir inovacijų bendrąja programa (CIP) ir Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąja bendrąja programa (7BP). Pastaroji programa ir toliau turėtų būti skirta meistriškumui, mokymuisi vieniems iš kitų ir ES lygmens tyrėjų ir įmonių bendradarbiavimui remti, o pagal regioninę politiką ir toliau turėtų būti teikiama parama siekiant užtikrinti visų regionų galimybes panaudoti ir veiksmingai pritaikyti inovacijas, kad jų nauda būtų jaučiama visoje ES ir padėtų didinti Sąjungos žinių potencialą.

3 žemėlapis. Sanglaudos politikos lėšos MTTP ir inovacijoms 2007–2013 m.

Nuo 2009 m. rugsėjo mėn.⁴ iš pirmiau pagal ES regioninę politiką moksliniams tyrimams ir inovacijoms, įskaitant verslumą ir IRT, planuotų 86 mlrd. EUR šiuo metu projektams skirti tik 22 mlrd. EUR (26 proc.) (žr. 1 diagramą).

1 diagrama. Valstybių narių inovacinių projektų atrankos pažangos rodikliai 2007–2013 m.

Dėl šios priežasties būtina skatinti įgyvendinimą, optimizuoti intervencijų įtaką, nukreipti veiksmus į sritis, kuriose galima labiausiai stiprinti regiono konkurencinį pranašumą ir didinti skirtingų Bendrijos inovacijų finansavimo šaltinių sinergiją.

3. 2020 M. EUROPA. DIDINAMAS ES REGIONINĖS POLITIKOS INDĖLIS

Siekiant nustatyti didelę papildomą naudą teikiančius veiksmus, kuriais būtų galima labiausiai sustiprinti regiono konkurencingumą, būtina strateginė žvalgyba. Kad poveikis būtų didžiausias, MTTP ir inovacijų išteklių turi pasiekti kritinę masę, o drauge būtų imamasi priemonių gebėjimams, švietimo lygmenims ir žinių infrastruktūrai tobulinti.

Atitinkamai, šalių ir regioninės valdžios institucijos turėtų **kurti pažangios specializacijos strategijas**, kuriomis būtų siekiama sustiprinti bendrą regioninės politikos ir kitų Sąjungos politikų poveikį.

Pažangios specializacijos strategijomis galima užtikrinti veiksmingesnę viešųjų lėšų naudojimą ir skatinti privačias investicijas. Vietoj to, kad įvairioms sritims ir verslo sektoriui būtų paskirstyta po nedaug investicijų, šios strategijos gali padėti regionams sutelkti lėšas

⁴ COM(2010) 110 Sanglaudos politika. 2010 m. strateginė ataskaita dėl 2007–2013 m. programų įgyvendinimo.

keliems pagrindiniams prioritetams. Be to, jos gali tapti pagrindiniu veiksmu siekiant daugiapakopio integruotos inovacijų politikos valdymo. Taip pat jos turi būti glaudžiai susijusios su kitomis politikos sritimis, ir, jas taikant, būtina suprasti regiono privalumus atsižvelgiant į kitus regionus⁵ ir galimą regionų ir valstybių bendradarbiavimo naudą.

Pažangi specializacija nėra iš viršaus primesta strategija, ji padeda įmonėms, mokslinių tyrimų centrums ir universitetams imtis bendrų veiksmų, kad būtų nustatytos ne tik tinkamiausios regiono specializacijos sritys, bet ir inovacijoms trukdantys trūkumai. Pažangiai specializuojantis atsižvelgiama į skirtingus inovacinius regionų pajėgumus pagal jų ekonominę padėtį. Pirmaujantys regionai gali investuoti į bendrųjų technologijų gerinimą arba paslaugų inovacijas, tačiau kituose regionuose naudingiau investuoti į technologijų ar paslaugų pritaikymą konkrečiam sektoriui ar susijusiems sektoriams.

Strategijos tvarumas priklausys nuo to, ar politikos priemonės bus pateiktos laiku ir tinkamai koordinuojamos, taip pat – nuo valdymo, įskaitant suinteresuotųjų šalių įtraukimo į veiklą būdus. Būtina taikyti politikos mokymosi mechanizmus, ypač atliekant tarpusavio vertinimus, prie kurių turėtų prisidėti valstybės pareigūnai, specialistai ir regiono suinteresuotosios šalys. Pažangiai specializuojantis būtina išnaudoti regioninę įvairovę, skatinti bendradarbiavimą su kitomis šalimis ir kitais regionais ir sudaryti naujų galimybių, taip pat vengti susiskaidymo ir užtikrinti sklandesnę žinių sklaidą visoje ES.

Kokie turėtų būti pagrindiniai šių strategijų veiksniai? Nors toliau pateikiamas sąrašas nėra išsamus, jame išvardyti keli pagrindiniai pasiūlymai, kuriuos regionai gali įvairiai derinti ir įgyvendinti, siekdami parengti konkrečią jų padėtį atitinkančią strategiją.

3.1. Regionų augimo inovacijų grupės

Inovacijų grupės – geografiškai sutelktos bendrovės, dažnai MVĮ, kurios bendrauja tarpusavyje ir palaiko ryšius su klientais bei tiekėjais ir dažnai dalijasi tomis pačiomis specialistų, verslo ir finansų paslaugomis, MTTP ir mokymo priemonėmis, yra svarbūs pažangios specializacijos strategijų veiksniai. Jos sudaro palankią aplinką skatinti konkurencingumą ir investicijas į inovacijas. Grupių kūrimo parama turi būti sutelkta į santykinio pranašumo sritis.

3.2. Inovacijoms palanki verslo aplinka mažosioms ir vidutinėms įmonėms

Augimui, užimtumui ir inovacijoms, taigi ir sanglaudai, labai svarbus sėkmingų MVĮ sektorius. ES ekonomikoje MVĮ vaidmuo yra labai svarbus, nes apie 20 milijonų MVĮ sukuria beveik 60 proc. pridėtinės vertės ir sudaro du trečdalius privačiojo sektoriaus užimtumo. Daugiau nei 92 proc. yra labai mažos įmonės, kuriose dirba mažiau nei dešimt darbuotojų⁶. Todėl regionų ir šalių valdžios institucijos turėtų remti inovacijoms palankią verslo aplinką, kad padėtų MVĮ, ypač toms, kuriose plėtojami moksliniai tyrimai ir vykdoma technologinė plėtra, ir būtų steigiamos naujos įmonės. 2000–2006 m. ERPF programų *ex post* vertinimu nustatyta, kad nors naudojantis parama buvo sudarytos galimybės sukurti mažiausiai vieną milijoną darbo vietų ir paskatintos investicijos į tyrimus ir inovacijas, būtina geriau

⁵ Pirmininkaujančios Belgijos indėlis neoficialiame Konkurencingumo tarybos posėdyje 2010 m. liepos mėn.

⁶ „Regionų lygmens inovacijų politika. Naujos inovacijų strategijos verslo ir MVĮ prioritetai“. 2010 m. UEAPME (Europos amatų, mažųjų ir vidutinių įmonių asociacijos) sekretoriato konsultacijoms skirtas dokumentas.

pasinaudoti paskolomis, akcinio kapitalo finansavimo priemonėmis ir kitomis finansų inžinerijos formomis.

3.3. Mokymasis visą gyvenimą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje

Skatindami studentų verslumo gebėjimus ir bendradarbiaudami su regionų įmonėmis inovacijų srityje, daug ES universitetų padeda tyrimus taikyti praktiškai, todėl labiau prisideda prie regionų ekonominės plėtros. Reikia, kad tokių pavyzdžių būtų daugiau.

Europos inovacijų ir technologijų institutas – pirmoji iniciatyva, kurios tikslas stiprinti ES konkurencingumą sutelkiant aukštąjį mokslą, mokslinius tyrimus ir verslą (vadinamasis žinių trikampis), siekiant kurti ir skatinti pasaulio lygmens ir pasaulinio poveikio inovacijas. Todėl minėto instituto indėlis skatinant inovacijas Europoje yra svarbus.

Kaip nurodyta strategijos „Europa 2020“ pavyzdinėje iniciatyvoje „Judus jaunimas“ ir iniciatyvoje „Nauji gebėjimai naujoms darbo vietoms“, siekiant plėtoti regionų inovacinius pajėgumus švietimas, mokymas ir mokymasis visą gyvenimą yra labai svarbūs veiksniai. Mokyklų, profesinio mokymo ir aukštojo mokslo įstaigų mokymo programose skiriant didesnę dėmesį tokiems skirtingose srityse pritaikomiems gebėjimams kaip kūrybiškumas, verslumas ir iniciatyva, jaunimui būtų sudarytos galimybės plėtoti inovacijas. ERPF lėšomis turėtų būti skatinama daugiau projektų, skirtų veiksmingam visų tipų švietimo, mokymo įstaigų ir įmonių bendradarbiavimui remti.

3.4. Patraukli regionų mokslinių tyrimų infrastruktūra ir kompetencijos centrai

Mokslinių tyrimų infrastruktūra – svarbiausias žiniomis grindžiamų inovacijų sistemų veiksnys. Kad regionai galėtų geriau pritaikyti savo potencialą, reikia veikti trimis kryptimis: i) naudojantis struktūrinių fondų parama ir atsižvelgiant į esamą regionų mokslinę kompetenciją plėtoti pasaulio lygmens mokslinių tyrimų ir IRT infrastruktūrą, ii) šalyse, kuriose mokslinių tyrimų plėtra mažesnė, steigti mokslinių tyrimų infrastruktūros tinklus ir iii) kurti regionų partneryste grindžiamą infrastruktūrą (RPF). Svarbiausios priemonės, kuriomis galima to pasiekti – tolesnė IRT paremtos elektroninės infrastruktūros plėtra ir naudojimas, siekiant suburti geografiškai išsisklaidžiusias tyrėjų komandas ir palengvinti jų bendradarbiavimą, ir dalijimasis mokslo ištekliais ir žiniomis.

Šalių ir regionų valdžios institucijos ypač turėtų nustatyti, kaip ES regionine politika galima prisidėti prie 2015 m. pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ uždavinio, kuriuo siekiama užbaigti arba pradėti 60 proc. šiuo metu Europos strateginio mokslinių tyrimų infrastruktūros forumo (ESFRI) nurodytos tyrimų infrastruktūros.

3.5. Kūrybiškumas ir kultūros sektorius

ES pajėgumas įveikti krizę ir pasiekti ilgalaikių tikslų priklauso ne tik nuo tvirtos pramoninės bazės, bet ir žmonių kūrybiškumo ir gebėjimų, valdymo ir tvirtų socialinių vertybių – solidarumo, aplinkos tausojimo, atviro požiūrio ir kultūrų įvairovės.

Vietos ir regionų lygmeniu klestintis kultūros ir kūrybos sektorius turi geriausių strateginių galimybių susieti kūrybiškumą ir inovacijas. Šis sektorius gali suteikti postūmį vietos ekonomikai, skatinti naujos veiklos formas, kurti naujas ir tvarias darbo vietas, tuomet regionai ir miestai taptų patrauklesni, taip pat šis sektorius gali turėti svarbaus netiesioginio

poveikio kitiems sektoriams⁷. Todėl kūrybos sektorius paspartina daugelio pramonės zonų ir kaimo vietovių struktūrinius pokyčius ir gali atgaivinti šių vietų ekonomiką ir prisidėti siekiant pakeisti visuomenės požiūrį į regionus.

Šie sektoriai turėtų prisidėti prie regionų plėtros strategijos siekiant užtikrinti veiksmingą pilietinės visuomenės, įmonių ir regionų, šalių ir Europos lygmens valdžios institucijų partnerystę.

3.6. Skaitmeninė darbotvarkė

Skaitmeninės darbotvarkės tikslas – teikti tvarią ekonominę ir socialinę skaitmeninės bendrosios rinkos, grindžiamos sparčiojo interneto programomis, naudą ir sudaryti galimybę su skelbiama informacija susipažinti internetu.

Pagal regioninę politiką teikiant paramą plačiajuosčio ryšio diegimui, 2000–2006 m. ir 2007–2013 m. ryšio diegimo retai ir tankiai apgyvendintuose regionuose atotrūkis sumažėjo nuo 67 proc. 2004 m. iki 24 proc. 2008 m., o plačiajuosčio ryšio aprėpties miesto ir kaimo regionuose atotrūkis – nuo 33 proc. 2004 m. iki 28 proc. 2007 m. Tačiau ypač kaimo vietovėse atotrūkis dar didelis. Plačiajuosčio ryšio tinklais naudojami 94 proc. Europos gyventojų, tačiau tik 88 proc. kaimo vietovių gyventojų.

Iš dalies dėl to, kad trūksta planavimo pajėgumų, daugelyje regionų susiduriama su sunkumais investuojant IRT skirtas ERPF lėšas (apytiksliai 4,4 proc. bendrų lėšų). Be to, reikia daugiau privačių IRT srities investicijų, kad būtų kompensuotas biudžeto viešųjų išlaidų suvaržymas. Atsižvelgdamos į IRT svarbą inovacijų sistemai, valstybės narės turėtų nustatyti geriausią ERPF lėšų naudojimo būdą, kad strategijos „Europa 2020“ plačiajuosčių prieigos tikslai būtų kuo greičiau pasiekti ir šiuo ryšiu galėtų naudotis visi, ir būtų taikomos skirtingos technologijos (šviesolaidinės, asimetrinės skaitmeninės abonento linijos (ADSL), belaidės, palydovinės), kurios atitiktų įvairius skirtingų geografinių ES regionų poreikius ir tikslus.

3.7. Viešieji pirkimai

Viešieji pirkimai – pagrindinė inovacijų varomoji jėga, nes jais galima padėti inovacinėms įmonėms paspartinti inovacijų diegimą rinkoje ir investicijų grąžą. Dalyvaujant inovaciniuose viešuosiuose pirkimuose viešajam sektoriui tenka svarbiausio pirkėjo vaidmuo ir su tuo susijusi rizika, taip pat pagerėja šio sektoriaus paslaugų kokybė ir našumas.

Viešųjų pirkimų biudžete turėtų būti numatyti ikiprekybiniai pirkimai ir inovacijų srities partnerystės. Siekdama paskatinti šį procesą Komisija teiks gaires ir paramą, įskaitant teisinę sistemą skirtingų valstybių narių perkančių organizacijų bendram pirkimui palengvinti.

Šie procesai plėtojami regionuose, kuriuose įgyvendinama iniciatyva „Regionų ekonominiai pokyčiai“, ir juos būtina įtraukti į veiklos programas.

⁷ COM (2010) 183 „Kultūros ir kūrybos sektorių potencialo išlaisvinimas“.

3.8. Naudojantis inovacijų srities Europos partnerystėmis regionine politika siekiama svarbiausių tikslų

Tam tikriems socialiniams tikslams pasiekti būtini suderinti ES lygmens veiksmai, kad būtų rasti ir pritaikyti veiksmingi sprendimai. Strategijoje „Europa 2020“ nustatyti tikslai apima klimato kaitą, tausų energijos ir išteklių naudojimą, žaliavų trūkumą ir demografinį senėjimą.

Inovacijų sąjunga apima nemažai inovacijų srities Europos partnerystės, kuriomis siekiama konkrečių tikslų, taip pat, siekiant bendro tikslo, ES ir šalių lygmeniu suteikia priemonių ištekliams telkti ir sudaro sąlygas visoms suinteresuotosioms šalims imtis bendrų veiksmų, be to, sudaro galimybę vienu metu taikyti įvairias atitinkamas politikos priemones.

Regionine politika ir toliau turėtų būti siekiama šių tikslų, todėl būtina nustatyti būdus susijusioms partnerystėms prisidėti prie tikslų įgyvendinimo.

4. POLITIKOS PRIEMONIŲ SĄVEIKOS DIDINIMAS

Taryba⁸ ir Europos Parlamentas⁹ pabrėžė, kaip svarbu stiprinti mokslinius tyrimus ir inovacijas remiančių ES politikos priemonių sąveiką. Taryba ir Parlamentas paragino Komisiją ieškoti būdų atitinkamų priemonių taisyklėms ir tvarkai derinti ir paprastinti ir tirti jų tarpusavio sąsajas, kad būtų pateiktos gairės ir būtų stiprinamas su šių priemonių įgyvendinimu susijusių šalių ir regioninių institucijų bendradarbiavimas.

Po to buvo imtasi daug veiksmų siekiant remti tiesiogiai su inovacijomis susijusius subjektus ir valstybines įstaigas, atsakingas už regionų inovacinių sistemų kūrimą ir teikiančias paramos paslaugas. Pirmiesiems Komisija skyrė tyrėjų ir įmonių „Praktinį vadovą“¹⁰. Dedamos pastangos pranešti šalių ir regionų lygmens politikams apie vietos ES finansavimo gavėjus siekiant didinti susijusių veiklos krypties sąveiką.

Drauge su valstybėmis narėmis ir regioninėmis valdžios institucijomis Komisijos tarnybos analizuoja, kokio dydžio papildomą finansinę paramą bendrai finansuojamomis programomis galima suteikti Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintajai bendrajai programai, siekiant:

- kurti ESFRI gairėse numatytą mokslinių tyrimų infrastruktūrą;
- vykdyti palankiai įvertintus, tačiau dėl lėšų trūkumo nefinansuotus projektus pagal Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos Mokslinių tyrimų potencialo iniciatyvos veiksmus.

Kita galimybė – valstybėms narėms ir regionams perimti Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos projektų valdymo gerą patirtį ir, atliekant tarptautinius tarpusavio vertinimus, nustatyti ES regioninės politikos programų mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo prioritetus.

⁸ 2010 m. gegužės 17 d. išvados.

⁹ 2010 m. gegužės mėn. EP rezoliucija (EP:A7-0138/2010, P7_TA(2010) 0189.

¹⁰ http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/home_en.html

Siekiant sudaryti lengvesnes sąlygas inovacijoms ir skatinti regionų plėtrą svarbus vaidmuo tenka mokslo ir technologijų parkams ir verslo inkubatoriams¹¹. Komisija regionų politikams neseniai parengė „Sumanų inovacijomis grindžiamų inkubatorių vadovą“¹².

Europos įmonių tinklą remia vietos ir regioninės verslo ir inovacijų paramos įstaigos, kurių dauguma atsakingos už ERPF valdymą. Tinklo priemonėmis MVĮ skatinamos dalyvauti Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos ir Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos projektuose ir sudaromos palankesnės sąlygos technologijų perdavimui ir verslo partnerystėms, todėl bendrovės turi didesnių galimybių prisijungti prie tarptautinių inovacijų ir žinių tinklų. Šiuo tinklu taip pat didinamas vietos ir regioninių organizacijų partnerių pajėgumas teikti prie vis globalesnių vertės grandinių pritaikytas paramos paslaugas.

Be to, ES lygmeniu remiant tarptautines programas (pvz., Baltijos jūros regiono strategijos) ir regionų bendradarbiavimą (pvz., Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos priemonę „Žinių regionai“, Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos įmonių grupių iniciatyvas ir programą INTERREG IVC ir URBACT, įskaitant Regionų ekonominių pokyčių iniciatyvą) regionams sudaromos didesnės galimybės dalyvauti pasaulinio lygio moksliniuose tyrimuose ir didinti mokymosi galimybes.

5. IŠVADOS

Komunikatu valstybės narės ir regionai raginami prisidėti siekiant strategijos „Europa 2020“ pažangaus augimo tikslų, įgyvendinant regioninę politiką ir naudojantis jos finansavimo priemone – ERPF.

Didžiausius regioninės politikos veiklos pokyčius galima numatyti tik kitoje daugiametėje finansinėje programoje. Tačiau paskutiniaisiais trejais dabartinio programavimo laikotarpio metais valstybės narės ir regionai jau gali pradėti keisti savo praktinės veiklos kryptis. Šio komunikato priede pateikta būdų, kuriais siūloma stiprinti regioninę įvairovę ir užtikrinti veiksmingą nedidelių išteklių naudojimą pasinaudojant finansavimo šaltinių sąveika ir skirtingų regionų mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemų sąveika. Šia veikla būtina atsižvelgti į pavyzdinę Inovacijų sąjungos iniciatyvą ir ją papildyti.

1 priedas. Veiksmai, kuriais siekiama strategijos „Europa 2020“ pažangaus augimo tikslų, naudojantis regionine politika ir jos finansavimu

1 veiksmas. Kurti pažangios specializacijos strategijas

Šiuo veiksmu siekiama sutelkti išteklius tinkamiausioms lyginamojo pranašumo sritims, t. y. grupėms, esamiems sektoriams ir tarpsektorinei veiklai, ekologinėms inovacijoms, didelės pridėtinės vertės rinkoms arba konkrečioms mokslinių tyrimų sritims. Tokias strategijas kurti galima pradėti nedelsiant, naudojantis techninės pagalbos parama ir pateikiant šias strategijas tarptautinei tarpusavio peržiūrai.

Jei šio veiksmo būtų imamasi, papildomai turi būti vykdomos dvi gretutinės priemonės:

¹¹ EESRK CCOMI/072 (2010 m. liepos mėn.), „Technologijos, pramonės inovacijos ir mokslo parkai“.

¹² http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/sf2000_en.htm.

- stiprinama ERPF parama švietimui, moksliniams tyrimams ir inovacijoms esamu laikotarpiu, siekiant paskatinti investicijas šiose srityse, taip pat panaudojant papildomą finansavimą iš Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos ir Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos lėšų. Pagrindinės mokslinių tyrimų bei inovacijų ir žiniomis grindžiamos ekonomikos sąlygos turėtų būti gerinamos derinant ERPF paramą su nacionalinės reformų programos prioritetais (siejama su Ekonomikos ir užimtumo politikos integruotų gairių 4 gaire).
- visiškai pasinaudoti ES regioninės politikos programų lankstumu siekiant, kad finansavimas būtų perskirstytas konkrečioms tikslams. Komisija remia tokio perskirstymo, atitinkančio pažangios specializacijos požiūrį, prašymus ir pagreitins jų tvirtinimą.

2 veiksmas. Plačiau pasinaudoti **finansinės inžinerijos priemonėmis**, kuriomis remiamos inovacijos, įskaitant lengvatines paskolas, garantijas ir rizikos kapitalą, atsižvelgiant į įmonės tipą bei dydį ir susijusią riziką. Inovacijoms skirto skolinimo ir akcinio kapitalo finansavimo, ypač MVĮ finansavimo, pasitelkiant esamas priemones, įskaitant EIB grupę, didinimas turėtų būti politikos prioritetas.

3 veiksmas. Siekti galimybes (pagal Reglamento EB Nr. 1083/2006 37 straipsnio 6 dalies b punktą) finansuoti **regionų bendradarbiavimą**, kad būtų skatinami moksliniai tyrimai ir inovacijos, kaip nurodyta Konvergencijos ir regionų konkurencingumo tiksluose, ir sudarytos geresnės sąlygos pasinaudoti tarptautiniais mokslinių tyrimų ir inovacijų tinklais pagal Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą ir Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą.

4 veiksmas. Užtikrinti pasiūlos ir paklausos mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos derėjimą, pasinaudojant galimybėmis, kurios sudaromos **vykdant iš ERPF bendrai finansuojamus viešuosius pirkimus**, siekiant didinti produktų, procesų ir paslaugų inovatyvumą.

5 veiksmas. **Sistemišiau pasitelkti nepriklausomų ekspertų atliekamus tarptautinius mokslinių tyrimų projektų vertinimus ir didinti paramos veiksmingumą.**

6 veiksmas. Apsvarstyti ERPF lėšų naudojimą tinkamiems **atrinktiems Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos ir Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos projektams** finansuoti.

7 veiksmas. Panaudoti regionų inovacijų politikos gerinimo galimybes vykdant savitarpio mokymąsi, kuriam sudarytos sąlygos pagal Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos, Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos ir programų INTERREG IVC platformas ir tinklus.

Minėtų veiksmų įgyvendinimas turėtų būti išdėstytas atskirose įgyvendinimo ataskaitų dalyse ir aptartas programų stebėsenos komitetuose.

2 priedas. Veiksmų, kurių turi imtis Komisija, sąrašas

Siekdama remti 1 priede nurodytus veiksmus, jeigu valstybės narės jų imtųsi, Komisija:

- **skatins šalių ir regionų valdžios institucijų pažangios specializacijos strategijų rengimą ir įgyvendinimą:**
 - iki 2012 m. sukurdama „Pažangios specializacijos platformą“ ir sutelkdama universitetų, tyrimų centrų, regioninės valdžios institucijų, verslo ir Komisijos tarnybų patirtį, kad padėtų nustatyti poreikius, pranašumus ir galimybes;
 - teikdama ES lygmens duomenis, politikos analizę ir informaciją apie praktikoje taikomus mokslinius tyrimus ir inovacijas ir jų specializaciją (ypač pasitelkus Europos įmonių grupių stebėjimo centrą, regionų inovacijų diegimo rezultatų suvestinę ir stebėseną ir inovacijų stebėjimą sektoriuose);
 - sudarydama galimybę pasinaudoti minėtų strategijų kūrimo ir įgyvendinimo platformomis abipusiam mokymuisi (įskaitant Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos lėšomis finansuojamą „Europos įmonių grupių bendradarbiavimo forumą“¹³ ir Europos inovacijų grupių aljansą ir Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos lėšomis finansuojamus „Žinių regiono“ projektą ir mokslinių tyrimų potencialo projektus).
- **padės valstybėms narėms ir regionams įgyvendinti švietimo, mokslinių tyrimų ir inovacijų sričių projektus** perduodama žinias ir skleisdama gerosios patirties pavyzdžius pasinaudojant iniciatyva „Regionų ekonominiai pokyčiai“ (įskaitant „RegioStars“) ir teikdama techninę paramą inovacijomis grindžiamiems paspartintiems regioniniams tinklams ir regionų bendradarbiavimui, remiamam pvz., pagal INTERREG IVC, „Žinių regiono“ ir Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos lėšomis finansuojamus įmonių grupių veiksmus.
- **glaudžiai bendradarbiaus su finansų institucijomis**, kad būtų suteiktas didesnis finansavimas ir, jei tinkama, iki galo išnaudojamos esamos finansavimo priemonės, įskaitant galimą **rizikos pasidalijimo finansinės priemonės (RPF)**¹⁴, t. y. **paskolų priemonės, skirtos konvergencijų regionams**, kūrimą, visokeriopą iniciatyvos JEREMIE¹⁵ panaudojimą, kad būtų suteiktas rizikos finansavimas ir garantijos, siekiant skatinti MVĮ ir technologijomis grindžiamų veiklą pradedančių įmonių inovacijas, ir būdų, kuriais siekiama išplėsti esamų finansinės inžinerijos priemonių taikymo sritį ir pritaikyti naujai mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklai, analizę.
- **gerins MVĮ verslo galimybes** sutvirtindama ir sustiprindama Europos įmonių tinklą (EIT), kurio partneriai savo ruožtu turėtų padėti organizacijoms geriau pasinaudoti inovacijoms skirtu ERPF teikiamu finansavimu.

¹³ 2010 m. bus įsteigtas prie Europos įmonių grupių stebėjimo centro.

¹⁴ Rizikos pasidalijimo finansinės priemonės (RSFF) yra EB ir EIB bendrai sukurta skolų finansavimo priemonė siekiant skatinti privačias tyrimų, technologijų plėtros ir inovacijų sričių investicijas.

¹⁵ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 44 straipsnis.

- **gerins ES švietimo, mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos derėjimą ir papildomumą, siekdama:**
 - nustatyti gerosios patirties pavyzdžius ir skatinti, kad politikai ir paramos inovacijoms teikėjai juos perimtų; plėsti ir atnaujinti šios srities Mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo galimybių ES praktinį vadovą ir kurti bendrą internetinį Komisijos paramos moksliniams tyrimams ir inovacijoms portalą, susijusį su Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos dalyvių portalu arba prie jo prijungta, kad inovacinės organizacijos galėtų lengviau susipažinti su informacija apie ES teikiamą finansavimą.

-